

De opkomst van duurzaamheid: hoe CSRD de rol van accountants en actuarissen beïnvloedt

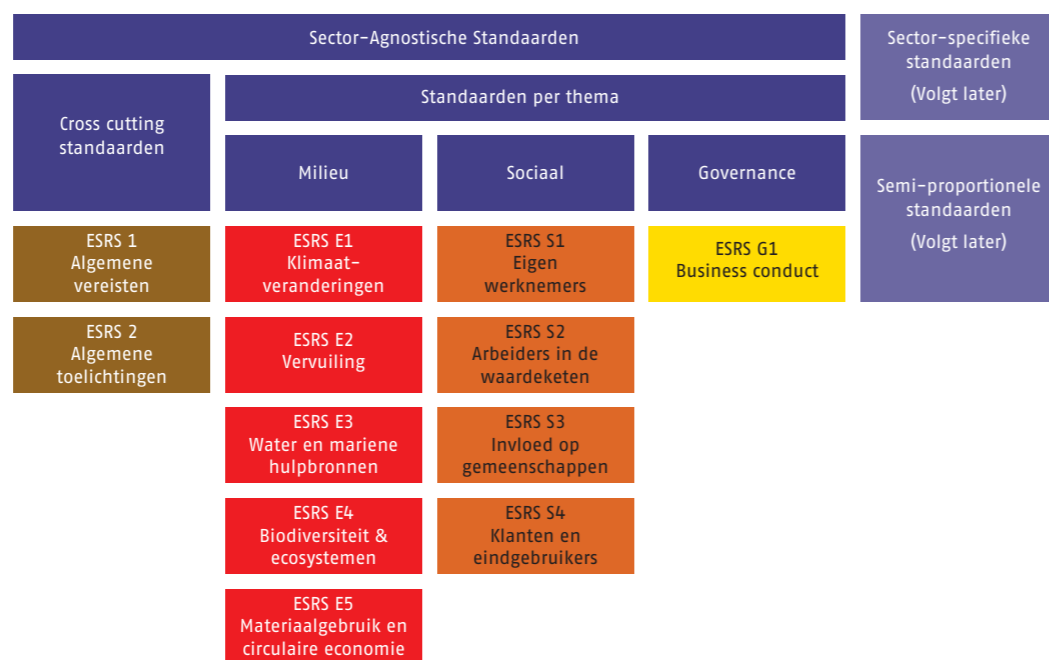
In de afgelopen decennia is een groeiende bewustwording ontstaan over de impact van economische bedrijfsactiviteiten op het milieu en de maatschappij. Dit heeft geleid tot een toenemende vraag naar duurzaamheid en verantwoord ondernemen. Als gevolg hiervan is in 2022 de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. De CSRD heeft als doel dat bedrijven duurzaamheidsnormen naleven en verantwoordelijkheid nemen. Vanaf 2025 zullen op de verantwoording hierover controles door accountants vereist zijn. In dit artikel gaan wij in op wat dit betekent voor de manier waarop accountants hun controles inrichten om deze taak te kunnen vervullen en hoe dit de rol van de actuaaris beïnvloedt.

CSRD

In November 2022 is de CSRD-richtlijn door de EU aangenomen die vereist dat beursgenoteerde en grote MKB-bedrijven duurzaamheidsrapportages opstellen en deze door accountants laten beoordelen. In de toekomst kan dit uitgroeien tot een volledige goedkeuring. Dit heeft als doel om transparantie en kwaliteit te creëren en te waarborgen rondom duurzaamheidsinitiatieven van bedrijven. De CSRD schrijft voor dat bedrijven de volgende vier punten moeten publiceren:

1. Welke duurzaamheidsstrategie zij hebben geformuleerd;
2. Welke doelstellingen daarbij horen;
3. Wat het beleid en de maatregelen zijn om die doelen te behalen; en
4. Hoe de voortgang wordt bewaakt en gerapporteerd.

De European Sustainability Reporting Standards (ESRS'en) staan centraal in de CSRD en bestaan uit twaalf standaarden:

J. Tel MSc (links) is Manager – Risk Modelling Services (RMS) bij PwC.

A. Boudhan MSc (midden) is Senior Consultant – Risk Modelling Services (RMS) bij PwC.

R. van Buuren MSc is Senior Consultant – Risk Modelling Services (RMS) bij PwC.

In het derde rapportagejaar, vanaf het moment dat de CSRD van kracht gaat, zijn bedrijven verplicht de financiële impact voor de standaarden die als materieel worden beschouwd te kwantificeren en te rapporteren. Om aan deze eis te voldoen, dienen bedrijven dus tijdig te starten met het formuleren van de informatiebehoefte die aansluit op de kwantificeringsmethodiek.

DE ROL VAN DE ACCOUNTANT

De accountants vervullen van oudsher de rol als vertrouwenspersoon van het maatschappelijke verkeer. Gezien de toenemende vraag in de maatschappij naar duurzaamheidsinformatie, naast financiële informatie, zal de accountant haar reikwijdte moeten vergroten en ook verantwoordelijkheid moeten nemen voor de controle van duurzaamheidsinformatie.

Duurzaamheid vormt een risico óf creëert juist waarde voor de onderneming en kan financiële impact hebben, of financiële impact gaan veroorzaken. Dit betekent dat geïntegreerde rapportage van financiële én duurzaamheidsinformatie nodig is. De accountant zal beide aspecten moeten beoordelen:

- a. Integratie van duurzaamheid in risicomanagement en;
- b. De doorrekening naar de financiële impact van die risico's.

Hiermee wordt van de accountant steeds meer specialistische kennis gevraagd. Daarnaast wordt de accountant geconfronteerd met meer onzekerheid ten opzichte van de vaak feitelijke en direct meetbare financiële informatie. Vanuit de verslagleggingseisen ontstaan de volgende extra uitdagingen voor de accountant:

1. Welke data zijn er beschikbaar om tot analyses te komen en hoe betrouwbaar en consistent is deze data?
2. Welke controles zijn er opgesteld om de volledigheid en juistheid van de data te toetsen?
3. Zijn klimaateffecten meetbaar, toekomstig meetbaar, of alleen kwalitatief te beschrijven?
4. Welke modellen en tools worden gebruikt om de data te verwerken? Hoe stellen we vast dat de modellen de juiste output genereren?
5. Welke onzekerheden zijn er in de getoonde resultaten en welke maatregelen heeft het management tot zijn beschikking om hiermee om te gaan?

DE ROL VAN DE ACTUARIS

Uit het bovenstaande blijkt dat de accountant geconfronteerd wordt met ten minste vijf nieuwe uitdagingen, die betrekking hebben op onzekerheid van informatie en de gebruikte tools om deze informatie te verwerken. Dit zijn bij uitstek de competentiegebieden van de actuaaris. Vanwege de reikwijdte van de CSRD worden deze competenties nu ook buiten de financiële sector vereist. De bovengenoemde competenties van de actuaaris kunnen door de accountant op de volgende vlakken worden ingezet:

1. De actuaaris kan inzicht geven in de afwegingen bij de keuzes die zijn gemaakt door de organisatie bij het verzamelen en gebruiken van data, inclusief het in kaart brengen van de consistentie en onzekerheden in de data en identificeren van impacts van alternatieve data;
2. De actuaaris kan analyses doen naar de kwaliteitscontroles die zijn ingebouwd om de volledigheid en juistheid van de data te waarborgen. Dit kan onder meer het evalueren van de interne controlesystemen en –processen en de datakwaliteit omvatten;
3. De actuaaris kan analyses uitvoeren wat meetbaar is, en indien meetbaar de effecten kwantificeren, of alleen kwalitatief kunnen worden beschreven. Dit kan gebaseerd zijn op actuariële modellen en methoden die worden gebruikt om de impact van risico's en

gebeurtenissen te kwantificeren. Belangrijk binnen de CSRD is het modelleren van klimaatrisico en formuleren en kwantificeren van scenario's;

4. De actuaaris kan inzicht geven in de modellen en tools die worden gebruikt om de data te verwerken. Dit omvat het bespreken van de validatieprocessen die zijn toegepast om ervoor te zorgen dat de modellen de juiste output genereren. Hierbij hoort ook beschrijven van eventuele beperkingen of onzekerheden in de modellen;
5. De actuaaris kan helpen bij het identificeren van de onzekerheid (door middel van bijvoorbeeld een scenarioanalyse) in de gepresenteerde resultaten, inclusief het in kaart brengen en bespreken van beschikbare maatregelen om met deze onzekerheid om te gaan.

Waar de accountant de competenties bezit om retrospectief de financiële informatie te beoordelen, worden specialistische kennis en competenties van de actuaaris ingezet om risico's en onzekerheden op de incomplete duurzaamheidsinformatie, toekomstige klimaateffecten en onderliggende voorspelmodellen te beoordelen. Samenwerking met de actuaaris stelt de accountant in staat om voor de accountants-verklaring een gedegen oordeel uit te geven over de duurzaamheidsinformatie waarbij de bestaande risico's en onzekerheden met de competenties van de actuaaris in acht worden genomen.

ROL VAN DE ACTUARIËLE FUNCTIE HOUDER

Verzekeraars en pensioenfondsen zijn gewend om lange termijn prognoses te maken en onzekerheden in modelmatige aanpak om te zetten. Actuarissen spelen daarin een centrale rol en kunnen dan ook bij de bepaling van de effecten voor CSRD een rol spelen. Samen met de financiële en sustainability afdelingen kunnen zij de processen opzetten en databehoeftes definiëren. Specifiek is de rol van de Actuariële Functie Houder (AFH), die toetst of de financiële informatie en data betrouwbaar en afgewogen zijn vastgesteld, rekening houdend met de vigerende prudentiële regelgeving. In het risicomanagementraamwerk van verzekeraars en pensioenfondsen dienen alle externe informaties voorzien te zijn van voldoende check and balances. Gezien de competentie van de AFH om de onzekere factoren en modellen te beoordelen, verwachten we dat ook de reikwijdte van de AFH gaat toenemen en in zijn beoordelingen ook de CSRD-informatie gaat betrekken.

UITDAGINGEN

De CSRD biedt zowel kansen als uitdagingen voor accountants en actuarissen. Terwijl accountants voornamelijk retrospectief financiële informatie beoordelen op basis van de financiële resultaten, is de wereld van actuarissen gebaseerd op onzekerheden en voorspellingen, de actuaaris is gewend daarvoor kwantitatieve modellen te gebruiken. Het vooruitkijkende karakter van duurzaamheidsinformatie brengt specifieke risico's en onzekerheden met zich mee. Actuarissen hebben de competenties om deze (toekomstige) onzekerheden en risico's te beoordelen door middel van gedegen assumptiestelling en vastleggen van acceptabele foutmarges op de schattingen. Hierbij behoort goede onderbouwing en vastlegging. De accountant zal controles inrichten op de assumptiestelling, consistentie in de methodiek, datakwaliteit, betrouwbaarheid van modeluitkomsten en de governance in de verslaglegging. Samenwerking tussen beide beroepsgroepen wordt daarmee nog belangrijker en begrip van elkaars competenties cruciaal om een effectieve controle in te richten. Aan de actuarissen de uitdaging om hun werkgebied te vergroten van het inschatten van financiële risico's naar niet-financiële duurzaamheidsrisico's. ■